

Budapesti Corvinus Egyetem
Közgazdaságtudományi Kar
Emberi erőforrások szak, 2. évfolyam

Falu a városban

A Káposztási Családok Egyesülete

Készítette: Dreiszker Zsóka
2016. május 2.

Szervezetszociológia tantárgy

Tanár: Dr. Czako Ágnes

Tartalomjegyzék

- Előszó
- Történeti háttér
- Egyesület – személy – koncepciók
- Az egyesület felépítése és működése
- Programok, projektek, sikerek
- Az egyesület és a környezet
- Visszatekintés
- Hivatkozásjegyzék
- Bibliográfia

Előszó

A káposztásmegyeri lakótelep családjainak élete néhány éve gyökeres fordulatot vett, mióta megalakult a Káposztási Családok Egyesülete (KCSE). Programlehetőségek, fórumok, találkozási platformok, hétvégi kikapcsolódás – s mindez csak töredéke annak, amit az Egyesületnek köszönhetnek nemcsak a családok, hanem bármilyen nemű és korú lakosa a lakótelepnek. Káposztásmegyeriként, egy négy gyerekes család gyermekeként és egyben jópár itt élő család babysittereként én is örömmel figyeltem a rengeteg új lehetőséget, amivel az Egyesület megörvendezett minket.

A KCSE kialakulásának történetét és működésének menetét helyel-közzel már ismertem, de mikor jobban beleástam magam a témába, rájöttem, hogy még sok-sok részlet hiányzik ahhoz, hogy a teljes, tiszta képet lássam. Többek között felmerült bennem, hogy vajon mi motivál egy fiatal házaspárt, hogy sok-sok munkával és áldozattal létrehozzanak egy helyi közösséget Budapest szélén, egy lakótelepen? Miért aratott a helyi családok körében ekkora sikert az egyesület létrehozása? Mi az oka annak, hogy az elmúlt 5 év során nemhogy lankadt volna a lelkesedés, de folyamatosan bővül a tagok száma, s a szervezet egyre több programmal és projekttel rukkolt elő? Hogyan sikerült az Egyesületnek ilyen szépen és viszonylag zökkenőmentesen belesimulnia a lakótelep életébe?

Ezekről és még sok más témáról is szó esett Smohayné Simon Gyöngyvérrel való beszélgetésem során, amelyre egy napos keddi délelőtti folyamán került sor –

jobb híján Skype-on, mivel én Belgiumban tartózkodom ebben a félévben. Gyöngyvér és férje, Smohay Ferenc fejéből pattant ki egy kis közösség megalapításának ötlete jópár évvel ezelőtt, amelyet azóta valóra is váltottak. Gyöngyvér jelenleg a marketinges, kommunikációs, PR-területekért, program- és rendezvényszervezésért felelős (papíron 4 órás részmunkaidőben, gyakorlatban sokkal többet dolgozik), Ferenc pedig mint elnök és a gazdasági ügyek intézője tevékenykedik. Annak ellenére, hogy a technika ördöge néhányszor megpróbált kicselezni minket, az interjú végén egy tartalmas, jó hangulatú másfél órát tudhattunk magunk mögött, ahogy búcsúzáskor mindketten megállapítottuk. Gyöngyvérben kellemes, nosztalgikus érzések ébredtek az apróbb részletek megosztása során, én pedig ámulva hallgattam, hogy mennyi mindenre képes a másokért és a közjóért való tenni akarás. Tanulmányomban tehát a már említett interjúra, az egyesület honlapjára és a feltüntetett szakirodalomra támaszkodom.

Történeti háttér

Mielőtt in medias res belevágnék a szervezet elemzésébe, fontosnak tartom, hogy megosszam a Smohay házaspár történetét és az utat, ami elvezetett az egyesület megalapításához. Gyöngyvér művelődésszervezői (ma már andragógia) diplomával az akkori Berzsényi Dániel Főiskoláról (ma már Nyugat-magyarországi Egyetem), illetve festő végzettséggel rendelkezik, Ferenc pedig a Budapesti Corvinus Egyetemen végzett közgazdász-információ gazdálkodás szakirányon, mesteri diplomáját pedig az olasz Bicocca Egyetemen civil közgazdaság és nonprofit szakon szerezte. Gyöngyvér szakdolgozatának témáját a közösségfejlesztés és a kulturális jellegzetességek adták, alanya pedig Pilisszentiván község volt. Munkája során nagyon jó kapcsolatba került az ottaniakkal, rálátott a sokrétű és színes programajánlatra, és a szakdolgozata elkészülte után úgy érezte, hogy mindenképpen szeretne egy hasonló jó közösségben élni később, ha letelepednek férjével.

Ám erre még várnia kellett, ugyanis a házasságkötés után nem sokkal, másfél évre Milánóba költözött a fiatal pár. Ferenc rengeteget dolgozott, Gyöngyvér sokat volt egyedül első, akkor még alig pár hónapos gyermekükkel. Új élethelyzet, új környezet, új ország – e három tényező mellett nagy szüksége lett volna egy megtartó, befogadó helyi közösségre, ahol hasonló korú és hasonló problémákkal küzdő

anyukákkal találkozhatott volna. Ám a sztereotípiákkal ellentétben azt kellett tapasztalnia az első időszakban, hogy az olaszok nem olyan közösségek és befogadóak, mint ahogy azt gondolnánk. 8 hónap után sikerült felvennie a kapcsolatot más, különböző nemzetiségű édesanyákkal, de a magányt igen csak megszenvedte, hiszen semmilyen lehetősége nem volt becsatlakozni egy már működő kis csoportba vagy mozgalomba.

A milánói kint tartózkodás közben fogalmazódott meg benne a konkrét felismerés, hogy milyen veszélyes is a mai nyugati társadalmi berendezkedés: a kismamák mindössze pár hónapot “kapnak”, hogy újszülött gyerekükkel legyenek, majd muszáj visszamenniük dolgozni. Ezt nem csak ők, de a gyermekek, a férjek és ilyen formán a társadalom is megsínyli. Gyöngyvér úgy látja, hogy sok édesanya válik depresszióssá vagy végződik a házassága válással a szülés utáni túl korai munkába állás miatt. Hiába keresett társaságot kint, a fiatal anyukák mind visszamentek pár hónap után dolgozni. “Olyan szintű magányt tapasztaltam meg, amelyet nem kívánok senkinek. Nagyon sokkoló idegennek lenni egy új helyen, ahol nem ismersz senkit.” Ezek a külföldön megélt érzések is motiválták őt abban, hogy itthon segítséget nyújtson a hasonló helyzetben lévőknek.

Egyesület – személy – koncepciók

Másfél év után tértek vissza Magyarországra, és telepedtek le Káposztásmegyeren, Budapest és egyben Újpest északi szélén. Férjével sokat beszélgettek egy kis közösség kialakításáról, hiszen ez a lakótelep kifejezetten a főváros periferiájához tartozik. Ám a konkrét, mások számára is érzékelhető lépéseket először egy év “aktív odafigyelés”, terepfelmérés előzte meg. Ez abból állt, hogy ahol csak lehetett – játszótéren, gyógyszertárban, közértben – szóba elegyedtek a többi családdal, beszélgettek velük, kikérték a véleményüket, igyekeztek felmérni, mire is van szüksége a káposztásmegyerieknek. Gyöngyvér egy idő után már az e-mail címeiket és telefonszámokat is elkezdte gyűjteni, létrejött egy 30 családot magába foglaló levelezőlista, amelyen keresztül eleinte csak akciókról, mások által szervezett programokról értesítették egymást.

Viszont mindaz, ami az ötletet, a motivációt és az elkötelezettséget nyújtotta számukra ebben az ötletben, az a katolikus hitük volt. “Amit tehát szeretnétek, hogy

az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” (Mt 7,12) olvashatjuk a Bibliában. Ezek a mondatok az egyesület mottójává, mozgatórugójává váltak, a kezdetektől kezdve igyekeznek e szellemben munkálkodni. „Olyan mottót kerestünk ami minden alapítóval közös – nem kellett sokáig keresgelnünk, mert az aranyszabály mindezt tartalmazza. Minden vallásban megtalálható ez a mondat valamilyen módon, és a nem hívők is teljesen magukénak érezhetik. Így nem a katolikusság jelent meg, hanem az egyetemes testvériség.” – fejtette ki Gyöngyvér.

A közhasznú besorolású egyesületet 2011. április 26-án alapította meg hivatalosan egy kisebb csapat lelkes káposztásmegyeri házaspár. Alapszabályukban feltüntetett céljaik a következők: “Az egyesület célja, hogy összegyűjtse, és közösségé szervezze azokat a káposztásmegyeri családokat, lakosokat, akik vágnak arra, hogy tevékenyen részt vegyenek egymás kölcsönös segítésében, a családi élet jó megélésében, elsősorban az újonnan kialakult városrész (Káposztásmegyer II.) fejlesztésében és szepítésében, környezetének alakításában. Elősegítjük az összefogást és érdekképviseletet egymásért, a környéken tapasztalt problémák megoldásáért és környezetünk egészségéért. Minden tevékenységünk alapelve az, hogy azt tegyük másokkal, amit szeretnénk, hogy velünk tegyenek.”¹ Kifejezett ellenlábasa nem volt az ügynek, Gyöngyvér és Ferenc legfeljebb cinikus pillantásokat és kétkedő véleményeket kapott, utópisztikusnak vélték az elképzelést. Nagy segítséget jelentett, hogy az egyik alapítótag az önkormányzatban dolgozott, így amellet, hogy tisztában volt a procedúrával, kapcsolattartóként is jelentős szerepet töltött be. A kéthetente megrendezendő gyűlések helyszínét eleinte a helyi általános iskola (Homoktövis Általános Iskola) biztosította, ahol hosszú órákon át folyt az ötletelés a nyár folyamán.

Az egyesület felépítése és működése

Peter F. Drucker szerint a közhasznú egyesületek működésének sikeressége 4 kritériumon múlik: terv, marketing, emberek és pénz.² Az első összetevőről már esett szó, a marketing tevékenységet pedig kissé vicces módon maguk a programok teszik ki nagy részben. Jelenlétével az egyesület önmagát reklámozza, hiszen nincs jobb kampány az együtt sportoló, kézműveskedő, szemetet szedő, egymás társaságát

---

¹ Egyesületi Alapszabály, Káposztásmegyeri Családok Egyesülete

² Drucker, 2011.

láthatóan élvező családoknál. Jó lakótelephez méltóan a programok híre pedig szájról szájra jár – mindenki jobban megbízik egy ismerőse ajánlásában, mint egy utcai plakátban.

A jelenleg 50 tagot számláló egyesület működését az áldozatos munka és annak hatékony megosztása jellemzi. Egyedül Gyöngyvér van bejelentve 4 órás rész munkaidőben, a többiek önkéntesek (Gyöngyvér 5 év önkénteskedés után, egy pályázatnak köszönhetően, a tagok támogatását élvezve kapott egyesületi munkatársai jogviszonyt). A tagok között találhatunk jogászt, ügyvédet, fotóst, sajtóst, programozó matematikust, programfejlesztőt, szociális munkást, művelődésszervezőt, közgazdászt, önkormányzati tagot, védőnőt, pedagógust, könyvelőt, marketingest, fitness-edzőt és még sorolhatnánk. Mindenki a szaktudását adja a KCSE-nek, így “házon belül”, a tagok segítségével oldják meg a hatóságokkal, önkormányzattal, bírósággal való kommunikációt, a pályázatírást és a költségvetési ügyeket. Gyöngyvér pozitívként emelte ki, hogy mindenki önzetlenül, a közjóért és a többi családért való tenniakarás által motiválva végzi feladatát, aminek köszönhetően jó a kapcsolat a tagok között és oldott a hangulat a gyűléseken.

Erős, szabályozott hierarchia nem figyelhető meg, az egyesület struktúráját tekintve organikusnak mondható. Kevés szabályt határoztak meg, inkább a már említett mottóhoz tartják magukat. A végső döntéshozó általában a Smohay házaspár, de bárkinek az ötletére nyitottak: nincsen egy kialakult váz, inkább az egyeztetésben, a kreativitásban, az ötletelésben hisznek, a szaknyelv ezt demokratikus vezetési stílusnak nevezi. A vezetés módjára teljesen igaz még az értékalapú vezetés definíciója is (a középpontban a célok állnak, a vezetők bíznak az munkatársakban alkalmazottakban, hiszen tudják, hogy ugyanaz motiválja őket, a tagok belelátanak a működésbe stb...) (Czakó, 2011). Így tehát a tagok közötti kapcsolat inkább horizontális, mint vertikális, nem jellemzi alárendeltségi viszony. Ötletgazdaként és állandó motorjaként az egyesületnek Gyöngyvér sok mindenbe belelát, többet ér a szava, de ezt a témérdek munkával és szaktudásával érdemelte ki. Természetesen létezik alapszabály mind az egyesület, mind a levelezőlista részére, de ez inkább csak formalitás.

Az egyesülethez való csatlakozás bárki számára nyitott. Mindössze egy adatlap kitöltése szükséges, amelyen az alapadatokon kívül a jövőben hozzáadni kívánt szaktudást és a motivációt kell feltüntetni. Gyöngyvér megemlítette, hogy általánosan megfigyelhető egy-egy levelezőlistabeli tag vagy közeli ismerős csatlakozása. Más szóval, akiknek már volt egyfajta kapcsolata az egyesülettel, közel érzik magukhoz a mottót, és már profitáltak valamilyen módon a munkálkodásból. A tagdíj jelképes 1000 forint félévenként, de gyakran előfordul, hogy többet utalnak a tagok.

Ha már az anyagiaknál tartottunk, visszatérnék egy kicsit a pályázatíráshoz, amelyről már említés szintjén esett szó. A pályázatok nagy szerepet töltenek be az egyesület életében, hiszen innen származik költségvetésük nagy része. Minden évben számíthatnak a Újpest Önkormányzatának Civil Alapjára, amely az újpesti civil szervezetek közösségi célú tevékenységét támogatja.³ Ezen kívül már sikerült egyszer elnyerniük a Nemzeti Együttműködési Alap támogatását is, amely a civil szervezetek társadalmi szerepvállalását értékeli anyagi támogatással.⁴ Ez a támogatás teszi lehetővé, hogy szinte az összes tag önkéntesként dolgozzon az egyesületnek. Maga az egyesület nem ír anyagi jellegű pályázatokat (viszont különböző kisebb felhívásokat tesz pl. rajzok készítése egy albumhoz az egyesület 5. születésnapja alkalmából). Ami még kisebb bevételt jelent az egyesület számára, az a nagyobb programok során vásárolható támogatói (500,- Ft egységárú) jegyekből befolyó összeg. Kisebb volumenű rendezvények esetében egy kis kosarat, becsületekasszát helyeznek ki, ahova mindenki belátása szerint dobhat be pénzt. Lehetőség van a KCSE-t az adó 1 %-val is támogatni.

Programok, projektek, sikerek

Eddigi legsikeresebb projektnek a Megyeri Klub beindítását tekinti Gyöngyvér, de ez általános vélemény is a telepen. A klub Káposztásmegyer II. központjában egy társasház földszintjén található, nagy közösségi térrel, babasarokkal és kis szertárral. A klub beindítása Gyöngyvér, illetve a KCSE ötlete volt, de az önkormányzat adta az anyagi támogatást és a helyet. A Megyeri Klub végül az Újpesti

---

³ *Pályázati felhívás az újpesti civil szervezetek támogatására, 2016*

⁴ *A Nemzeti együttműködési Alap programról, 2013*

Kulturális Központ Nonprofit Kft. (ÚKK) intézményrendszerébe került az önkormányzat kívánsága szerint. Gyöngyvér 1 évig a Megyeri Klub alkalmazottja is volt 6 majd 8 órában mint művelődésszervező, ez alatt az időszak alatt „sikerült jól megalapozni a programokat, a légkört, a kapcsolatokat, amelyek azóta is jól működnek” – mesélte. Ám végül jobbnak látta átadni másnak a stafétabotot, mivel az egyesületi közösségi szemléletet és az ÚKK elvárásait, hierarchiáját nehéz volt összeegyeztetni. „Inkább függetlenül, lelkesen és magas minőségen végzem tovább a munkám.” – tette hozzá. Szerencsére a kapcsolat súrlódásmentes, az utódjával (aki szintén művelődésszervező) is megtalálták a közös hangot.

A Káposztási Családok Egyesülete és a Megyeri Klub ma már elválaszthatatlan egymástól, szinte az összes programnak a klubhelyiség ad otthont. A rendszeres programokon (gyermek balett, kézműves foglalkozások, robotika szakkör, viseletvarró szakkör, zumba stb...) és különböző korosztályoknak szóló klubrendezvényeken (Baba-mama, Tárasajáték, Ifi és Nyugdíjas Klub) kívül különböző előadásokra, koncertekre, vallásos szertartásokra (katolikus, evangélikus és református) is ellátogathatnak az érdeklődők.⁵ De lehetőség van részt venni a Közös Sport Egyesülettel rendezett sporteseményeken is (pl. Mikulás-futás), melyeket sokszor jótékonyági célból szerveznek (pl. egy család megsegítésére vagy rákos újpesti sportoló támogatására). Fontos a környezethez való tudatos hozzáállás, egy-egy szombaton kis csapatokat láthat az ember, amint szedik a szemetet a parkokban és a játszótéren.

Az egyesület és a környezet

A tavalyi év óta egy kisebb vállalkozói tevékenység bevételeire is számíthat az egyesület. A belvárosban működő Szatyorbolt bevásárlóközösséggel alakítottak ki kooperációt, közvetlenül a termelőktől juttatva el a friss termékeket a fogyasztókhoz. A Káposztási Családok Egyesülete pedig vállalja, hogy házhoz szállítja a lakótelepieknek a megrendelt termékeket, a bevételen pedig osztoznak a Szatyorbolttal.⁶

---

⁵ <http://kaposztasicaladok.hu>

⁶ <http://szatyorbolt.hu>

Az egyesület a lakótelepen is igyekszik jó kapcsolatot ápolni a többi intézménnyel, szervezettel és helyi vállalkozókkal. A teljesség igénye nélkül néhány példa: zöldséges, optika, kávézó, alakformáló stúdió.⁷ Az együttműködés lényege, hogy az egyesület hirdetési felületet biztosít, míg a vállalkozói partnerek fizetik a féléves tagdíjat. Gyöngyvér szerint ez mindenkinek megéri, mert többen tudnak majd a helyi kis vállalkozásokról, és mindeközben a KCSE szabályozhatja, hogy mely vállalkozók munkája kerüljön előtérbe (fontos kritérium, hogy a családok számára képviseljenek értéket). Kiemelkedően jó a kapcsolat a Homoktövis Általános Iskolával, a Közös Sport Egyesülettel és az Újpesti Kulturális Központ intézményrendszeréhez tartozó Megyeri Klubbal (a klub megvalósítása is a KCSE érdeme). Folyamatos közös programok jellemzik ezeket a kooperációkat, mondhatni szimbiózisban élnek egymással a telepen. Gyöngyvér nagyon büszke a rendőrséggel és a védőnőkkel való egyedülállóan jó kapcsolatra. A volt újpesti rendőrkapitánnyal együtt hozták létre a SZEM-et, a Szomszédok Egymásért Mozgalmat, amelynek alapja szintén az egymásra való nyitottság és odafigyelés, és aminek köszönhetően jelentősen visszaszorult a bűnözés a lakótelepen.⁸ Lakossági fórumokat is szerveznek a témában, ám a tapasztalat azt mutatja, hogy nagyobb sikere van a – mára már több, mint 1100 tagot számláló – levelezőlistára küldött bűnmegelőzési tanácsoknak.

Az önkormányzattal való együttműködést általában nem zavarja meg semmi, a háttérkapcsolatoknak köszönhetően könnyebb is a kommunikáció. Egy nézeteltérés támadt csupán a Megyeri Klub beindítása kapcsán. Az egyesület kérése ellenére az Újpesti Kulturális Központ keze alá került, mégha a projekt sikeressége a KCSE-n múlt, az ő érdeme volt a klub létrehozása. Majd ezután semmilyen platformon nem emlegették a KCSE érdemeit a klub beindításával kapcsolatban. Gyöngyvérnek sok mindent egyedül kell(ett) csinálnia, hivatalosan nem alkalmazhat(ott) segítőket. Ám töretlen hite és kitartása eddig mindig célba ért, mégha nehéz is volt az oda vezető út. A Klub 2 éves születésnapja után Gyöngyös összehozott egy találkozót az érintett vezetőkkel, hogy tisztázzák ezt a nehéz szituációt. A megbeszélés sikerrel járt, ma együtt hozzák az ÚKK-val a döntéseket, és kulcsot is kaptak a klubhoz.

---

⁷ <http://kaposztasicsaladok.hu>

⁸ *A szomszéd a legjobb b nmelegel z*, 2015

Véleménye szerint egy civil szervezet fő feladata, hogy megpróbálja megoldani azokat a problémákat, melyeket az önkormányzat politikai apparátussal nem tud, mert nincsenek meg az eszközei. Az egyesület képes személyességet, szeretetet, odafigyelést biztosítani a lakóknak, míg az önkormányzat erre nem képes – nem is ez a dolga. Egyfajta kiegészítő szerepben látja az egyesületet a káposztásmegyeriek számára.

Visszatekintés

“Olyan közösségi szemlélet honosodott meg a környéken, ami rengeteg embernek segít abban, hogy kapcsolatba kerüljenek, barátságot kössenek.” – mondta mosolyogva Gyöngyvér, mikor a pozitívumokról kérdeztem. A levelezőlistán keresztül valóban pillanatokon belül segítséget talál az ember (ez az én személyes tapasztalatom is!), akár egy elveszett bérletről, akár bébiszitter keresésről, akár tanácskérésről van szó. A levelezőlista-tagok bíznak egymásban, nem használják ki egymást, kissé falusias, családias légkör uralkodik, valóban megosztásról és segítségnyújtásról van szó – és ez hatalmas érték a mai világban!

Hivatkozásjegyzék

1. Egyesületi Alapszabály, Káposztási Családok Egyesülete, forrás - http://kaposztasicsaladok.hu/KCSE_alapszabaly.pdf (letöltve: 2016.04.24.)
2. Peter. F. Drucker (2011): Managing the non-profit organisation. Routledge, New York. 39. Forrás:

https://books.google.hu/books?hl=en&lr=&id=TnPnuwCjb6QC&oi=fnd&pg=PP2&dq=non-profit+association&ots=tWzi_tdGGV&sig=_bJAhjeNn7-afcp5dKsG7uODbtg&redir_esc=y#v=onepage&q=non-profit%20association&f=false (letöltve: 2016.04.30.)

3. Pályázati felhívás az újpesti civil szervezetek támogatására. Forrás: http://www.ujpest.hu/hivatal_palyazatok/470 (letöltve: 2016.04.25.)
4. A Nemzeti Együttműködési Alap programról (2013). Forrás: http://www.emet.gov.hu/hatter_1/nemzeti_egyuttmukodesi_alap/ (letöltve: 2016.04.25.)
5. Állandó programjaink (2016). Forrás: <http://kaposztasicсалadok.hu/allando-programok/> (letöltve: 2016.04.24.)
6. Átvételi pontok (2016). Forrás: <http://szatyorbolt.hu/atveteli-pontok> (letöltve: 2016.04.25.)
7. Vállalkozói partnerek (2016). Forrás: <http://kaposztasicсалadok.hu/partnereink/vallalkozoi-partnerek/> (letöltve: 2016.04.25.)
8. M. Orbán András (2015): A szomszéd a legjobb bűnmelegelőző. Forrás: <http://www.ujpest.hu/hir/8834> (letöltve: 2015.04.25.)

Bibliográfia

- Biblia
- Dr. Czakó Ágnes: Szervezetek, szerveződések a társadalomban - Szervezetszociológiai jegyzetek (2011)